

Μεταπτυχιακό Colloquium
του ΠΜΣ Νεοελληνικής Φιλολογίας
του Τμήματος Φιλολογίας
Ακαδ. έτος 2022-23

Τρίτη 7 Φεβρουαρίου 2023, στις 19:00

Στον σύνδεσμο zoom:
<https://authgr.zoom.us/j/92934234047>

Ομιλήτρια:

Κωνσταντίνα Ριτσάτου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεατρολογίας - Ιστορίας Θεάτρου
Τμήμα Θεάτρου ΑΠΘ

***Βορειοευρωπαϊά ή Ανατολίτισσα;
Διαχρονικά διλήμματα ταυτότητας με αφορμή τη
Γυναίκα του Ιωάννη Πολέμη***

Πριν το τέλος του 19ου αιώνα “επικίνδυνες φωνές” του Ευρωπαϊκού Βορρά έχουν φτάσει στην Αθήνα. Στις αρχές του 20ού, γυναίκες που σπάνε τα δεσμά του ιερού γάμου, όπως η Νόρα στο *Κουκλόσπιτο* του Ίψεν, ή ανύπαντρα θηλυκά από ανώτερα κοινωνικά στρώματα που δεν αντιστέκονται σε ενστικτώδεις ορμές και πέφτουν στην αγκαλιά των υπηρετών τους με ολέθριες συνέπειες, όπως η Δεσποινίς Τζούλια στο ομώνυμο έργο του Στρίντμπεργκ, έχουν “μολύνει” τον αστικό ιστό που υφάινεται με γοργούς ρυθμούς στην πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους. Η θεατρική τέχνη κατηγορείται για ηθοφθόρο «βορειομανία». Οι Έλληνες δραματουργοί θα απαντήσουν στα προκλητικά κοινωνικά ζητούμενα με αρκετά πρωτότυπα έργα, που προσλαμβάνουν, φιλτράρουν και εν τέλει αποτυπώνουν αυτές τις εξελίξεις στη χρονική περίοδο της Belle Époque.

Η διάλεξη επικεντρώνεται στον Ιωάννη Πολέμη (1862-1924), σε ένα συγγραφέα που βρίσκεται στο περιθώριο της νεότερης θεατρολογικής έρευνας. Και σε ένα έργο του, τη *Γυναίκα* (1911/1914), που επιδιώκει να μετακινήσει το ενδιαφέρον στην «καθ’ ημάς Ανατολή». Το πλήθος των παραστάσεων της *Γυναίκας* -όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά και στις περιοδείες ελληνικών θιάσων στην Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη, στην Αλεξάνδρεια, στο Κάιρο κ.α.- για δύο δεκαετίες, τεκμηριώνουν, ότι το ξεχασμένο και ασχολίαστο μέχρι σήμερα μονόπρακτο του Πολέμη, που τοποθετεί στο θεατρικό σανίδι μια σκηνή «στημένη εις έρημον της Αραβίας» και στο κέντρο της τη Φατμέ, μια πανέξυπνη «γυναίκα της ερήμου», δημιούργησε ένα ανθεκτικό στον χρόνο κείμενο.

Ποιοι ενδοκειμενικοί όροι εξασφάλισαν τη σκηνική αντοχή; Ποιες είναι οι πηγές και ποια η σημασία αυτής της παραμελημένης πτυχής της εγχώριας δραματουργίας; Πώς αντανακλά το μονόπρακτο διαχρονικά διλήμματα ταυτότητας σε μια κοινωνία της ετερότητας; Σε τέτοιου είδους ζητήματα θα επιχειρηθεί να δοθούν απαντήσεις και σε άλλα που θα προκύψουν από τη συζήτηση που θα ακολουθήσει.